

SANDRA BACKLUND

BREIEN IS WAT JE NOEMT SLOW FASHION. HELEMAAL ALS JE ZONDER PATROON GEWOON MAAR AAN DE SLAG GAAT, ZOALS DE ZWEEDSE MODEONTWERPER SANDRA BACKLUND DOET. *‘MIJN WERK IS PURE IMPROVISATIE.’*

Tekst Mo Veld

Ze is pas 3,5 jaar geleden afgestudeerd aan Beckman's School of Design in Stockholm en heeft al diverse prestigieuze modeprijzen in de wacht gesleept, waaronder de carrièrebepalende Grand Prix de Hyères die ze in 2007 won. Daarvoor werkte ze al mee aan een collectie voor Louis Vuitton en ze exposeert en showt haar indrukwekkende handwerkcollecties over de hele wereld. Maar het leven van Sandra Backlund is verre van glamoureuus. Moederziel alleen, 20 uur per dag breien en er hangt nog niet één stuk in de winkel, al wil ze dat nog zo graag. Voor een interview wil ze zo nu en dan de breinaalden nog wel even neerleggen.

Ik hoor dat je heel druk bent met je nieuwe collectie?

‘Ik heb een show over twee weken, hier in Stockholm, en ik moet mijn collectie af zien te krijgen. Ik ben dag en nacht aan het werk en begin een beetje uitgeput te raken.’

Je hebt ook wel een heel arbeidsintensieve werkwijze.

‘Ja, en tot op heden heb ik alles zelf gemaakt. Mijn moeder helpt me nu een beetje mee want ik kom echt tijd tekort. Als je een show geeft heb je minstens tien outfits nodig. Die moet ik in twee maanden tijd maken, echt gekkenwerk.’

Wat voor persoonlijkheid moet je hebben om zo diep te gaan, zo innovatief te zijn in een handwerktechniek als breien?

(diepe zucht) ‘Héél geduldig. Je kunt niets plannen, je hebt geen controle over tijd. Alles gebeurt per ongeluk, je maakt fouten en die leiden weer tot interessante oplossingen. Het is echt heel hard werken. En dat stelt je mentale en fysieke gezondheid behoorlijk op de proef. Mijn werk vergt enorme offers.’

Maar is breien niet ook heel meditatief?

‘Absoluut, en dat is waarschijnlijk de reden dat ik dit nog steeds volhoud. Enerzijds is het heel ontspannend, maar als je onder tijdsdruk staat is het ook heel stressvol. Er zitten maar 24 uren in een dag en breien gaat nu eenmaal erg langzaam. Ik zie het kledingsuk wel voor ogen maar het is telkens weer afwachten of het überhaupt mogelijk is. En soms word ik echt ongeduldig.’

Wat is het verschil tussen breien en met patronen en stof werken?

‘Vooral de mogelijkheid om te improviseren. Ik bouw het materiaal en de outfit terwijl ik eraan werk. Ik kan continu van gedachten veranderen. En breiwerk rekt, dus je kunt vormen maken die je met geweven stof niet krijgt. Het is een beetje als boetsen met klei, het materiaal leeft. Terwijl ik ermee werk ontdek ik de vorm.’

Maar als je je eerste naald opzet, heb je toch wel een idee in je hoofd van wat je wil gaan maken?

‘Dat hangt ervan af, ik gebruik vaak dezelfde elementen, als bakstenen zeg maar, om mijn ontwerp mee op te bouwen. Als ik geen duidelijk idee heb voor een nieuw ontwerp, dan begin ik gewoon met een zelfde element uit een ander ontwerp en creëer ik iets met wat ik van vorige ontwerpen heb geleerd. Zo ontstaat de collectie. Het is echt improvisatie, het hangt helemaal af van hoe ik me voel en wat ik wil laten zien. Ik heb geleerd om het geduld hiervoor te hebben, om te kijken waar mijn fouten toe leiden. Dus ik plan eigenlijk niets, ik wil openstaan voor wat er gebeurt terwijl ik bezig ben. En ik gebruik natuurlijk verschillende diktes wol en naalden.’

Wanneer ben je begonnen met breien?

‘Als kind heb ik leren breien van mijn oma, maar ik begon pas echt dingen voor mezelf te maken toen ik studeerde aan de universiteit, truien enzo. Op een of andere manier heb ik een eigen techniek ontwikkeld. Maar toen ik begon aan Beckman's School of Design wist ik nog niet dat ik echt verder wilde met breien en handenarbeid, al had ik er wel duidelijk talent voor. Mode en trends interesseerden me ook, maar tijdens mijn opleiding ontdekte ik dat breien toch echt mijn sterke kant was.’

Je werk is echt slow fashion. Alles is met de hand gemaakt en dat kost veel tijd, en tijd is geld. Wat kost een Sandra Backlund?

‘Ik zou mijn ontwerpen best willen verkopen, maar ze zouden echt vreselijk duur zijn. Heel af en toe bied ik iemand aan om iets bij me te bestellen en dan maak ik het voor een relatief klein prijsje. Ik wil echt deel uitmaken van het modesysteem, ik bedoel, ik wil niet dat het kunstwerken zijn. Ik wil graag dat ze gedragen worden, maar ja, het kost heel veel materiaal en mooie wol is erg duur. En de uren die erin gaan zijn werkelijk ontelbaar, soms wel 300 uur per ontwerp. Dat kun je nooit doorberekenen in de prijs.’

Zijn er geen reproductiemogelijkheden die de prijs kunnen drukken?

‘Ik heb me nog niet echt verdiept in productiemogelijkheden. Ik zou het wel eens moeten onderzoeken. Ik kan me wel voorstellen dat mijn ontwerpen in een limited edition worden gemaakt. Ik hink nog een beetje op twee benen. Ik zie mijn werk graag als unieke stukken, maar ik wil óók dat ze toegankelijk zijn voor mensen om te kopen en daadwerkelijk te dragen. Om de juiste reden wel te verstaan, niet alleen om te consumeren en dan weg te gooien, maar meer als een investering of als een collector’s item. Ik word ook wel beïnvloed door mode, door trends, maar ik denk graag dat mijn ontwerpen op een of andere manier de modetrends ontstijgen. Knitwear was echt een enorme trend deze winter, dus ik ben wel benieuwd naar volgende winter. Misschien zegt iedereen dan wel: knitwear is sooo last season!’

‘Daar heb je Sandra Backlund weer, dat gekke breiende mens uit Zweden.’

‘Misschien verwacht iedereen wel dat ik dan met iets compleet anders kom omdat breiwerk helemaal passé is, maar ik ben recalcitrant, ik zou dan alleen nog maar meer en heftiger gaan breien.’

Voorlopig kun je nog wel even doorbreien denk ik, er zijn genoeg fans out there.

‘Het zou goed zijn als bont plaats zou maken voor deze zware knits, vooral in koude landen.’

Wat is jouw filosofie over waarde, over luxe, in mode?

‘Luxe, voor mij, is als iets speciaal voor jou gemaakt is, door iemand, niet door een machine die voor iedereen produceert, en van waardevolle materialen. En natuurlijk wil je tegenwoordig ook graag dat het milieuvriendelijk en duurzaam is. Het gaat niet om logo’s of het prijskaartje. Het gaat om hoe het gemaakt is en dat het uniek is, speciaal. Voor mij is mode een kunstvorm. Ik had andere disciplines kunnen kiezen, design of fotografie, maar voor mij is mode waar alles samenkomt, kunst, techniek, vakmanschap. Mode is echt groots, iedereen heeft er op een of andere manier mee te maken. Je ontkomt er niet aan en dat vind ik interessant.’

Wat zijn je toekomstplannen met je label?

‘Ik begin nog maar net, ik moet nog heel veel uit zien te zoeken, wat ik wil met name. Maar ik leer terwijl ik werk. Ik vind het geen probleem om een tijd zonder geld te leven, zoals tijdens mijn studie en de eerste jaren daarna. Maar ik heb nu 3,5 jaar mijn eigen bedrijf en op een gegeven moment kun je gewoon niet meer alleen voor de lol of voor de creativiteit werken. Ik moet ook leven en investeringen kunnen doen. Het is echt een dilemma en ik wil de juiste keuzes maken voor mezelf. Er is zoveel aandacht voor mijn kleding maar dat inspireert me ook om nog harder te werken. Over de toekomst en business nadenken heeft tot nu toe altijd op een tweede plan gestaan, maar nu moet ik me er wel een beetje op gaan concentreren. Op dit moment zijn mijn ontwerpen nog niet te koop in winkels, al willen de inkopers het nog zo graag hebben.’

De Nederlandse ontwerpers Viktor & Rolf waren ook jarenlang onbereikbaar voor hun enthousiaste publiek, alleen musea konden hun werk kopen. En toen de tijd rijp was lanceerden ze hun prêt-à-porterlijn. Eindelijk kon men iets kopen! Het was direct een enorm succes.

‘Ik weet dat het zo werkt. Mensen zijn zo gewend dat ze alles kunnen kopen wat ze willen, vooral als ze geld hebben. Maar voor mij is het niet eens alleen een zakelijke kwestie, het is gewoonweg onmogelijk omdat ik alles zelf maak. Het is ingewikkeld, breien heeft een handschrift. Het is onmogelijk om tien uur te breien als iemand anders. Dat is als een boek met de hand schrijven in het handschrift van iemand anders.’

Zou je op een bepaald moment niet een tweede lijn willen ontwerpen die wel produceerbaar is, en iets meer toegankelijk?

‘Jawel, maar weet je wat het rare is? Iedere keer als ik denk, nu ga ik echt iets draagbaars maken, iets wat ik zelf aan zou kunnen, dan wordt het juist een van mijn meest hysterische stuks! Ik kan het gewoon niet afdwingen. Ik werk nu eenmaal zo en het zal me nog veel moeite kosten hier ooit uit te komen. Ik krijg veel aanbiedingen van mensen die voor me willen komen werken, stage lopen enzo, maar ik weet gewoon niet wat ik daarmee aan moet. Ik werk 20 uur per dag en het is echt onmogelijk zo nog langer door te gaan, voor mijn gezondheid. Ik heb wel een persbureau gelukkig, zij sturen alle outfits over de hele wereld en zorgen dat het weer terug komt. De kleren voor Blend zijn nu nog steeds in Italië, ik hoop dat het lukt. Maar goed. Anderzijds vind ik het ook wel fijn dat ik nu nog in de positie verkeer om verschillende dingen uit te proberen, samenwerkingen, ik doe projecten, exposities, van alles. Zo probeer ik erachter te komen wat ik nu eigenlijk wil in de toekomst. Ik zit nu ergens tussen mode en kunst in, en tussen mode en handwerken. Ik vind het wel interessant om een tijdje van alles en nog wat te doen. De mode zal ik nooit verlaten hoor, daarvoor vind ik het veel te interessant. En de modewereld is aan het veranderen. Ik zie dat men weer meer openstaat voor slow fashion

en experimenteren. Ik denk er maar niet te veel over na. Toen ik begon op Beckman’s wist ik al dat ik niet voor een bedrijf wilde werken, dat ik mijn eigen ding wilde doen. Maar het is wel een struggle. Ik heb zo hard moeten werken. Dus ik wil nu wel de juiste keuze maken voor mezelf. Ik zou echt even een tijdje vrij moeten nemen. Ik heb al heel wat collecties gemaakt en daar heb ik veel van geleerd. En in mijn hoofd ben ik altijd al een paar collecties verder. Het is een soort wedloop met mezelf. Omdat ik helemaal alleen werk kan ik me veroorloven om heel intiem te zijn met mezelf en vaak zit ik boven mijn breiwerk te janken, haha. Mijn werk is zo persoonlijk, ik denk niet dat iemand zich voor kan stellen hoe persoonlijk het is. Ik had vorige week een show in Italië en na de show kwamen mensen naar me toe en zeiden: “Oh het was zo mooi, zo emotioneel, ik kreeg er tranen van in mijn ogen!” Het is niet de esthetiek die hen zo aanspreekt maar op een of andere manier zien ze dat ik er zoveel van mijn ziel in heb gestopt. Ieder uur dat ik eraan heb gewerkt, en telkens weer niet heb opgegeven. Als je op zo’n manier met je handen werkt, dat is echt heel zwaar, dat gaat niet vanzelf, het is keihard werken. Ik ben blij dat men dat ervan afziet.’

Het is allemaal heel hard gegaan sinds je van school kwam. Je won de ene prijs na de andere, en je werd al vrij snel benaderd door Louis Vuitton. Vertel eens hoe dat was?

‘Dat was echt een verrassing. Ik vond het een enorme uitdaging want ik had nog nooit stage gelopen en ik had geen idee hoe het zou zijn om binnen een bedrijf te werken. Ik had toen net twee of drie collecties gemaakt en keek er echt naar uit om een keer samen te werken, want het werd wel wat eenzaam. Ze hebben me uitgenodigd voor een meeting in Parijs en ik ben dus gegaan. Het was echt leuk het team te ontmoeten en ik vond het een geweldige ervaring om te zien hoe die grote bedrijven werken. Maar ook om te zien hoe ik zou functioneren in zo’n situatie. Of ik wel mijn ding zou kunnen doen en of ik met het idee van die collectie uit de voeten zou kunnen. Ik heb uiteindelijk vier knits voor ze gedaan, voor de fall-winter 2007 collectie, waarvan er geloof ik twee in productie zijn genomen, voor de flagship stores van Louis Vuitton.’

En toen won je de Grand Prix op het festival van Hyères met je Inkt Blot-collectie.

‘Ja, met de fall-winter 2007 collectie. De spring-summer 2008 collectie komt een dezer dagen op mijn site.’

En sindsdien heb je de hele wereld aan de telefoon hangen?

(lacht) ‘Zoiets ja. Ik krijg echt de vreemdste telefoontjes en e-mails, aan “Sandra Backlund en team”, haha. Welk team, denk ik dan! Het is spannend maar ook wel een beetje stressvol.’

Je moet zeker de hele tijd nee verkopen?

‘Helaas moet ik heel veel heel interessante aan-

biedingen afslaan, en meestal om een en dezelfde reden: ik heb geen productie! Ik heb mezelf echt beloofd dat ik me op mijn collecties, op mijn merk concentreer.’

Word je ook benaderd door de kunstwereld?

‘Soms, maar het meeste zijn toch wel mode-meets-kunst-exposities. Mijn werk zit te veel tussen mode en kunst in om echt als kunst door te gaan, en het is echt handwerk. Mijn werk hangt niet in musea.’

Waar haal je je inspiratie vandaan, ik bedoel, als je 20 uur per dag zit te breien...?

‘Die komt vooral van binnenuit. Dingen waar ik persoonlijk doorheen ga. En van het deel uitmaken van deze business. Het menselijk lichaam is altijd een uitgangspunt voor me geweest. Ik ben gefascineerd door hoe je met kleding het natuurlijke lichaam kunt vervormen. Maar dit is niets nieuws in de mode. Ik kan het eigenlijk niet zo goed uitleggen, mijn werk zelf inspireert me, wat er gebeurt, wat ik leer terwijl ik aan mijn collecties werk. Sommige stuks in de collecties vind ik niet eens mooi, maar ze moeten er wel in. Mijn werk gaat verder dan schoonheid. In mijn dagelijkse leven heb ik wel iets met schoonheid, maar als ik aan het werk ben komen er andere dingen naar boven.’

Ik zit ondertussen naar de foto's van je collecties op je website te kijken. Die vrouwen zien er behalve futuristisch nogal getormenteerd uit. Alsof ze vechten met de wereld om zich heen.

‘Ik weet eigenlijk niet waarom dat zo is. Ik ontwerp denk ik wel voor sterke vrouwen. Geloof me, het is niet makkelijk om mijn kleding te dragen, ik heb het zelf geprobeerd. Je wordt iemand anders als je een ontwerp van mij aanhebt. En het zit ook niet echt comfortabel. Je moet fysiek sterk zijn want de meeste stuks zijn echt zwaar door de hoeveelheid wol. En de origami-stuks zitten natuurlijk helemaal niet lekker. Het is ook een kwestie van esthetiek, van smaak, en daarin speelt de fotograaf ook een rol. Ik heb met verschillende fotografen gewerkt, want ik vind het spannend om te zien hoe anderen mij werk interpreteren. Het is dus niet alleen mijn visie.’

Ik vind het contrast wel interessant, want handwerken en breien hebben meestal juist een heel soft, aards karakter. Jouw cyborg-achtige vrouwen laten een heel andere kant zien.

‘Zoveel mensen hebben tegen me gezegd: “Waarom zien jouw vrouwen er zo boos uit? Waarom lachen ze nooit?” Ik denk omdat het serious business voor me is. En ik vind het contrast ook boeiend.’

Zie je jezelf als onderdeel van een culturele stroming? Wat is je artistieke referentiekader?

‘Ik moet eerlijk toegeven dat ik helaas helemaal niet op de hoogte ben van wat er tegenwoordig speelt. Ik was heel erg met kunst, architectuur, film en muziek enzo bezig toen ik kunstgeschiedenis studeerde aan de universiteit. Dat was voor-

dat ik de mode in ging. Maar toen ik begon te ontwerpen ben ik dat kwijtgeraakt omdat ik me nu eenmaal moet kunnen uiten zonder gestoord te worden door wat er allemaal om me heen gebeurt. Ik heb dat alles achter me gelaten. Ik zie natuurlijk nog wel de bladen enzo, gewoon in mijn privé-leven. Maar ik heb geen favoriete kunstenaars of ontwerpers.’

Luister je naar bepaalde muziek terwijl je werkt?

‘Ik luister eigenlijk nooit naar muziek. Als ik aan het breien ben moet het stil zijn, ik moet immers tellen.’

O ja natuurlijk, domme vraag. Je bent echt een breiende kluizenaar!

(lacht) ‘Klopt, het is verschrikkelijk! Ik moet nodig een time-out nemen en mezelf weer eens opladen.’

Ik heb nu een beeld van je in mijn hoofd als de klassieke struggling artist.

‘Yep, that's me! Ik zit altijd binnen, te janken boven mijn breiwerk, haha. Ik ben echt heel emotioneel. Dat is ook de reden waarom ik mezelf altijd in mijn atelier opsluit. Ik kan ook heel gelukkig zijn hoor, maar het is hoe dan ook allemaal heel emotioneel. Altijd veel paniek, zorgen, persoonlijke issues. En omdat ik zo toegewijd ben aan mijn werk is het de enige manier geworden waarop ik kan leven. Het is denk ik mijn manier om te ontdekken wat mijn manier van werken en expressie is. Ik moet hier op de een of andere manier doorheen om erachter te komen. En ik zal vast niet de enige zijn.’

Nou, ik heb er veel bewondering voor. En het is duidelijk af te zien aan je werk. Het resultaat is spectaculair.

‘Ik probeer te geloven dat alles ergens goed voor is, dat alles uiteindelijk ergens toe leidt. Als ik me erger omdat ik constant word afgeleid door mensen die vanalles van me willen terwijl ik hard aan het werk ben, dan denk maar dat het kenmerkend niet de bedoeling is dat ik zoveel tijd in dat ene ontwerp stop. Ik heb geleerd niet te veel na te denken, want daar heb ik helemaal geen tijd voor. Ik brei en ik brei en ik brei en als alle onderdelen klaar zijn breng ik uren en uren door voor de spiegel. Ik speld de stukken aan elkaar en haal ze weer los, eindeloos vaak, op een paspop, op mezelf, net zo lang tot het goed is. Ik vergeet te eten, ik vergeet alles. Ik werk een beetje als een kunstenaar maar ik wil mezelf geen kunstenaar noemen. Ik ben opgeleid als modeontwerper en dat is wat ik wil zijn. Mode is mijn ding, daar kan ik alles in kwijt.’

sandrabacklund.com

